

BS/103/2012

**OPINIE O SYTUACJI W STREFIE EURO
I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Nie słabną starania państw Unii Europejskiej o zażegnanie kryzysu w strefie euro. Determinację w tej kwestii pokazał niedawny szczyt UE, podczas którego Niemcy zgodziły się, aby pieniądze z funduszy unijnych można było przeznaczyć bezpośrednio na dokapitalizowanie banków oraz na skupowanie na rynku obligacji emitowanych przez państwa strefy euro, w celu zmniejszenia ceny długu krajów dotkniętych kryzysem. Ułatwieniom w uzyskaniu doraźnego wsparcia finansowego przez takie państwa, jak Hiszpania czy Włochy, ma towarzyszyć przyjęcie rozwiązań i mechanizmów mających w przyszłości zapobiegać sytuacjom kryzysowym. Oprócz rozwiązań przewidzianych w pakcie fiskalnym, ostatni szczyt przyniósł oczekiwaną decyzję o powołaniu wspólnego nadzoru nad bankami. Może to być pierwszy krok do ustanowienia w przyszłości pełnej unii bankowej. Nadal natomiast nie znalazł akceptacji Niemiec pomysł euroobligacji, a więc uwspólnotwienia długu krajów strefy euro.

W lipcu¹ zapytaliśmy respondentów o ocenę sytuacji w strefie euro, stosunek do wprowadzenia w Polsce wspólnej waluty oraz generalnie o akceptację członkostwa naszego kraju w UE i rozwoju integracji europejskiej.

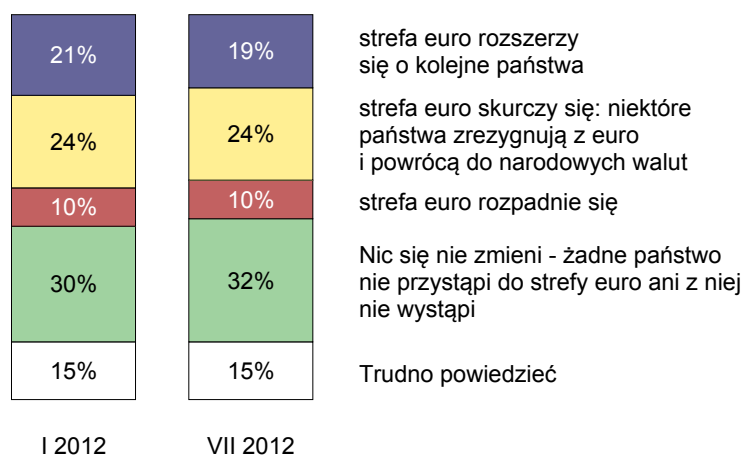
OPINIE O SYTUACJI W STREFIE EURO

Mimo starań mających na celu walkę z kryzysem finansowym, sytuacja w strefie euro nadal wywołuje niepewność Polaków. Ich zdaniem ciągle prawdopodobne są różne scenariusze rozwoju sytuacji w krajach, które przyjęły wspólną walutę. Co trzeci badany (34%) sądzi, że w najbliższych latach strefa euro skurczy się lub nawet rozpadnie. Niemal tyle samo osób (32%) przewiduje, że będzie zachowane *status quo* – żadne państwo nie przystąpi do strefy euro ani z niej nie wystąpi. Tylko co piąty ankietowany (19%) spodziewa się rozszerzenia strefy euro o kolejne państwa.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (266) przeprowadzono w dniach 5 – 12 lipca 2012 roku na liczącej 960 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W NAJBLIŻSZYCH LATACH:

Osoby bardziej niż przeciętnie zainteresowane polityką, deklarujące, że z uwagą śledzą to, co się w niej dzieje, częściej niż ogół respondentów mają wyrobioną opinię na temat rozwoju sytuacji w strefie euro. Jednak i one nie mają klarownej wizji przyszłości: niemal dwie piąte z nich (37%) spodziewa się, że przynajmniej niektóre państwa zrezygnują ze wspólnej waluty, niewiele mniej (35%) sądzi, że nic się w tym zakresie nie zmieni, blisko co czwarty zaś (24%) przewiduje rozszerzenie strefy euro.

Nadal podzielone są opinie na temat sposobu rozwiązania problemów strefy euro. Konieczność ratowania za wszelką cenę integralności strefy euro jest jednak dla opinii publicznej w Polsce mniej oczywista niż dla większości politycznych przywódców państw unijnych i samej Unii Europejskiej. Tylko niespełna jedna trzecia ankietowanych (31%) jest zdania, że należy zrobić wszystko, aby nie dopuścić do rozpadu eurolandu. Jedna piąta (20%) uważa, że państwa takie jak Grecja powinny wystąpić ze strefy euro i powrócić do narodowej waluty. Więcej niż co czwarty badany (29%) sądzi, że najlepiej byłoby w ogóle zrezygnować ze wspólnej waluty.

RYS. 2. **WIELE MÓWI SIĘ O KRYZYSIE FINANSOWYM W PAŃSTWACH STREFY EURO. CZY, PANA(I) ZDANIEM:**

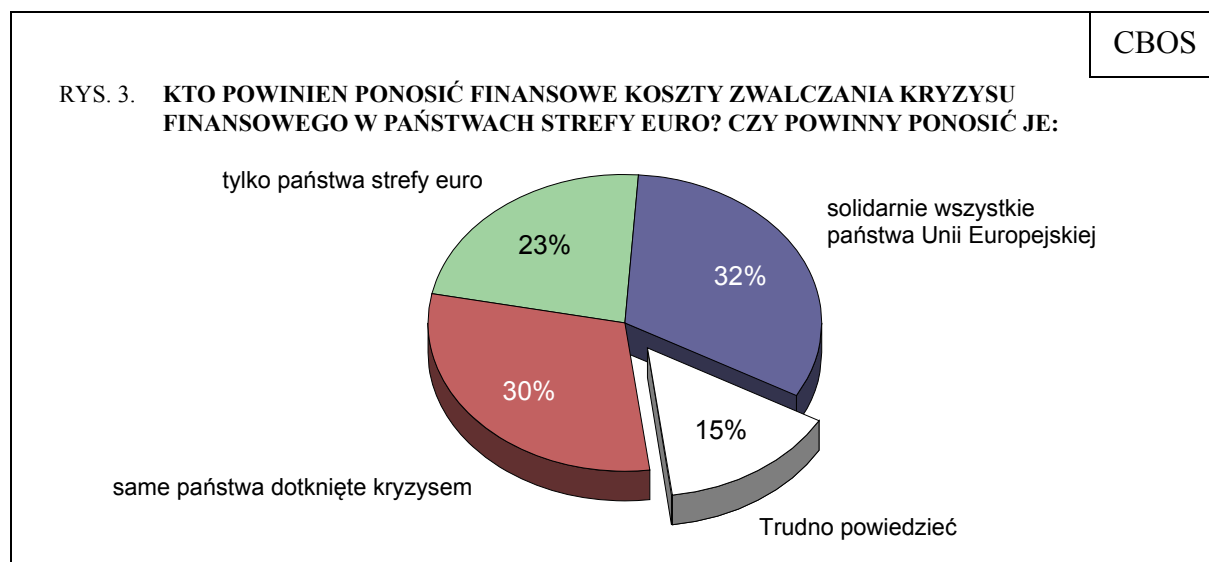
Przekonanie, że należy zrobić wszystko, aby zapobiec rozpadowi strefy euro, jest tym częstsze, im większe zainteresowanie polityką, a więc, prawdopodobnie, im większa świadomość możliwych negatywnych skutków renacjonalizacji walut. Za podjęciem zdecydowanych kroków mających na celu zapobieżenie upadkowi wspólnej waluty jest 45% respondentów deklarujących duże zainteresowanie polityką i tylko 16% tych, którzy w ogóle się nią nie interesują.

W grupach społeczno-demograficznych o konieczności ratowania integralności strefy euro najczęściej przekonane są dwie kategorie ankietowanych: ludzie młodzi (50% badanych do 24 roku życia, 53% uczniów i studentów) oraz, rzadziej, osoby o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym (40% badanych z wyższym wykształceniem, 39% osób o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł). Z kolei niższy status społeczno-ekonomiczny (wykształcenie podstawowe i zasadnicze zawodowe, miesięczne dochody *per capita* do 750 zł) sprzyja opinii, że w obecnej sytuacji wszystkie państwa powinny powrócić do narodowych walut.

RECEPTY NA KRYZYS

Generalnie w ocenie społecznej kraje dotknięte kryzysem nie powinny być pozostawione same ze swoim problemami, a powinny móc liczyć na wsparcie finansowe ze strony innych państw unijnych. Przy czym podzielone są opinie w kwestii tego, czy koszty finansowe zwalczania kryzysu powinny ponosić wszystkie kraje UE czy też tylko kraje strefy

euro. Zaskakujące może być to, że więcej osób sądzi, iż powinny je ponosić solidarnie wszystkie państwa unijne (32%), niż uważa, że tylko kraje strefy euro (23%). W opinii społecznej jest to zapewne nie tylko kwestia solidarności państw unijnych, ale także troski o wspólny interes Unii. Mniej niż jedna trzecia badanych (30%) wyraża przekonanie, że państwa dotknięte kryzysem powinny radzić sobie same.

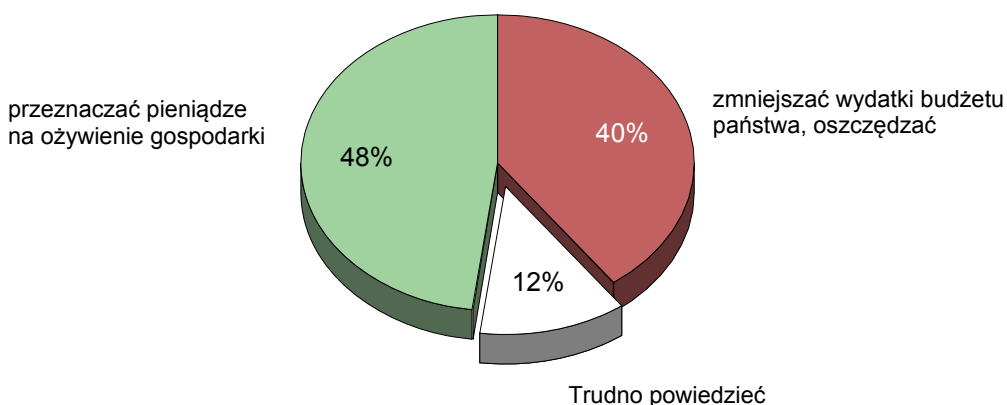
Polacy pozytywnie reagują na planowane bądź dopiero postulowane rozwiązania mające na celu zapobieganie kryzysom finansowym w krajach strefy euro. Większość akceptuje podstawowe zapisy paktu fiskalnego dotyczące ograniczeń dla budżetów państw, które przyjęły wspólną walutę. Ponad dwie trzecie ankietowanych (68%) popiera zwiększenie kontroli nad budżetami państw strefy euro przez instytucje unijne – akceptacja tego rozwiązania wzrosła w ciągu ostatniego półrocza o 6 punktów procentowych. Niemal dwie trzecie respondentów (65%) zgadza się z opinią, by Unia mogła nakładać na rządy państw strefy euro kary za nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów publicznych (doprowadzenie do nadmiernego deficytu budżetowego oraz zbyt dużego zadłużenia). Co więcej, blisko połowa badanych (46%) byłaby nawet za dalej idącą integracją fiskalną i utworzeniem w przyszłości europejskiego Ministerstwa Finansów. Z kolei utworzenie unii bankowej, czego zaczątkiem jest decyzja o ustanowieniu wspólnego nadzoru nad bankami i być może w przyszłości wspólnego systemu gwarancji depozytów obywateli, popiera 57% dorosłych Polaków.

Tabela 1

Co Pan(i) sądzi o takich rozwiązaniach, mających zapobiegać kryzysom finansowym w państwach strefy euro, jak:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I 2012	VII 2012
	w procentach	
zwiększenie kontroli nad budżetami państw strefy euro przez instytucje unijne		
Zdecydowanie popieram to rozwiązanie	24	26
Raczej popieram to rozwiązanie	38	42
Raczej jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	15	12
Zdecydowanie jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	6	4
Trudno powiedzieć	17	16
nakładanie na rządy państw strefy euro kar za nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów publicznych: nadmierny deficyt budżetowy oraz zbyt duże zadłużenie		
Zdecydowanie popieram to rozwiązanie	27	25
Raczej popieram to rozwiązanie	38	40
Raczej jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	14	15
Zdecydowanie jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	5	4
Trudno powiedzieć	17	16
utworzenie w przyszłości europejskiego Ministerstwa Finansów		
Zdecydowanie popieram to rozwiązanie	-	13
Raczej popieram to rozwiązanie	-	33
Raczej jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	-	19
Zdecydowanie jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	-	10
Trudno powiedzieć	-	24
stworzenie unii bankowej - europejskiego nadzoru bankowego, wspólnego systemu gwarancji depozytów obywateli		
Zdecydowanie popieram to rozwiązanie	-	19
Raczej popieram to rozwiązanie	-	38
Raczej jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	-	12
Zdecydowanie jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	-	7
Trudno powiedzieć	-	23

Na ostatnim szczycie antykryzysowym z inicjatywy Francji przyjęto porozumienie na rzecz wzrostu gospodarczego. Miał to być przede wszystkim sygnał dla opinii publicznej, że polityka oszczędności budżetowych będzie równoważona działaniami mającymi na celu pobudzenie wzrostu gospodarczego poprzez finansowanie z pieniędzy unijnych inwestycji infrastrukturalnych. Także Polacy postawieni przed alternatywą, czy należy raczej redukować wydatki budżetu czy też przeznaczać pieniądze na ożywianie gospodarki, częściej wskazują na potrzebę działań wspierających rozwój ekonomiczny (48%). Tylko niewiele mniej osób (40%) uważa jednak, że państwa dotknięte lub zagrożone kryzysem powinny przede wszystkim oszczędzać.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PAŃSTWA DOTKNIĘTE LUB ZAGROŻONE KRYZYSEM FINANSOWYM POWINNY PRZEDE WSZYSTKIM:

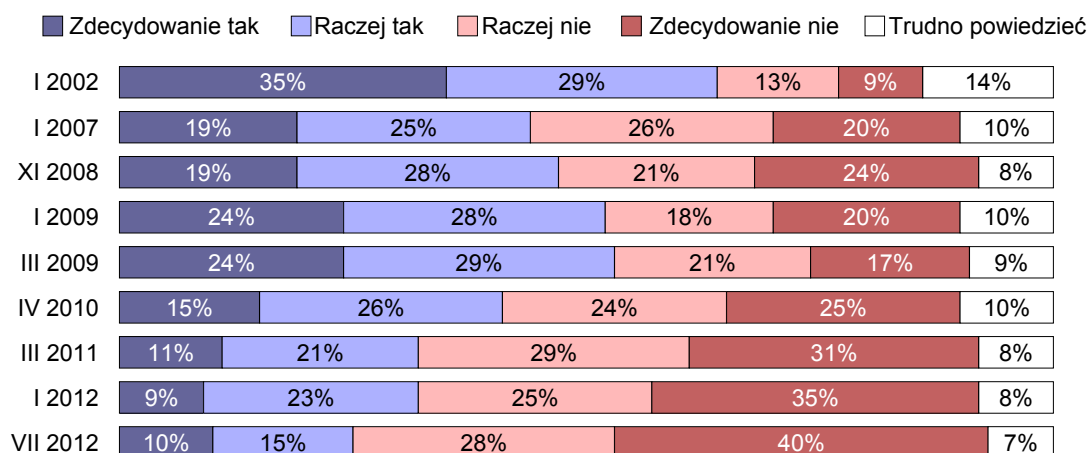
STOSUNEK DO WPROWADZENIA EURO W POLSCE

Utrzymywanie się niepewności co do przyszłości eurolandu przyczyniło się do wzrostu sceptycyzmu Polaków wobec zasadności wprowadzenia euro w naszym kraju. W ciągu ostatniego półrocza odsetek przeciwników przyjęcia wspólnej waluty zwiększył się o 8 punktów (do 68%) i jest najwyższy z dotychczasowych. Wprowadzenie euro w Polsce popiera obecnie zaledwie co czwarty badany (25%, o 7 punktów procentowych mniej niż na początku roku).

Największe, sięgające 64%, poparcie dla zastąpienia złotego przez euro odnotowaliśmy w styczniu 2002 roku, przed akcesją Polski do UE. Już po wejściu do Unii akceptacja przystąpienia naszego kraju do strefy euro osłabła. W latach 2007–2008 odsetki zwolenników i przeciwników przyjęcia europejskiej waluty były zbliżone. W pierwszym kwartale 2009 roku, po przystąpieniu Słowacji do strefy euro i w okresie dyskusji nad możliwością i zasadnością szybkiego przyjęcia euro przez Polskę, poparcie dla wprowadzenia wspólnej waluty ponownie zwiększyło się do 52%–53%. W kolejnych latach, kiedy znane już były problemy finansowe Grecji, a potem innych krajów europejskich, w tym również Polski, akceptacja wprowadzenia wspólnej waluty w naszym kraju zaczęła maleć.

RYS. 5. CZY ZGODZIŁ(A)BY SIĘ PAN(I) NA ZASTĄPIENIE POLSKIEGO PIENIĄDZA (ZŁOTEGO) WSPÓLNYM DLA WIELU PAŃSTW UE EUROPEJSKIM PIENIĄDZEM – EURO?

Sprzeciw wobec przystąpienia Polski do strefy euro dominuje obecnie we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Relatywnie więcej niż przeciętnie zwolenników przyjęcia wspólnej waluty niezmiennie jest wśród osób z wyższym wykształceniem (38%), kadry kierowniczej i specjalistów (37%), badanych stosunkowo dobrze sytuowanych – o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (42%).

Stosunek do przyjęcia przez Polskę europejskiej waluty łączy się z deklarowanymi poglądami politycznymi i, przede wszystkim, z preferencjami partyjnymi. Generalnie nieco częściej przychylni wprowadzeniu euro są badani o orientacji lewicowej (36%) niż osoby identyfikujące się z prawicą (26%). W potencjalnych elektoratach stosunkowo najczęściej za przystąpieniem naszego kraju do strefy euro opowiadają się sympatycy PO, jednak i wśród nich nieznaczną przewagę mają ci, którzy są temu przeciwni. Więcej niż przeciętnie zwolenników wprowadzenia euro jest również wśród potencjalnych wyborców SLD. W pozostałych elektoratach wyraźnie dominuje sprzeciw wobec przyjęcia wspólnej waluty.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw Unii europejskim pieniądzem – euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	46	49	5
SLD	38	51	11
PiS	25	72	3
PSL*	23	70	7
Ruch Palikota*	20	64	16

* Dane dotyczące elektoratów Ruchu Palikota i PSL należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w badanej próbie

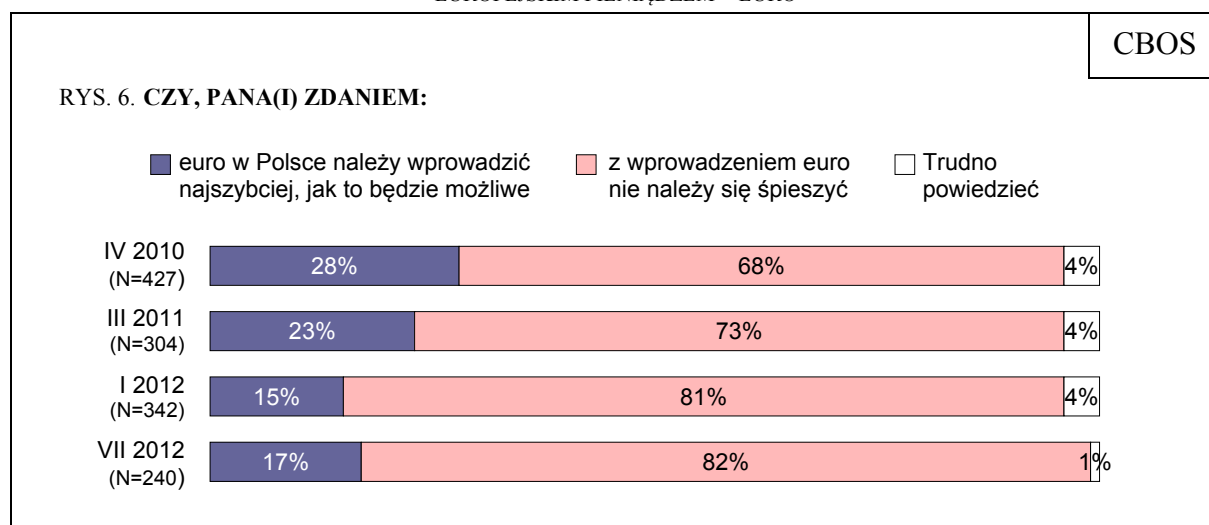
Stosunek do przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty wiąże się z oceną perspektyw, jakie rysują się przed eurolandem. Niechętna wprowadzeniu europejskiego pieniądza jest zdecydowana większość respondentów sądzących, że w najbliższych latach strefa euro nie będzie się rozszerzać lub że się skurczy, oraz – przede wszystkim – ci, którzy przewidują jej całkowity rozpad. Wśród osób przekonanych, że w najbliższych latach strefa euro rozszerzy się o kolejne państwa, odsetki zwolenników i przeciwników przyjęcia przez Polskę euro są zbliżone.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, w najbliższych latach:	Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw Unii europejskim pieniądzem – euro?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– strefa euro rozszerzy się o kolejne państwa	45	48	7
– nic się nie zmieni - żadne państwo nie przystąpi do strefy euro ani z niej nie wystąpi	28	68	4
– strefa euro skurczy się: niektóre państwa zrezygnują z euro i powrócą do narodowych walut	20	77	3
– strefa euro rozpadnie się	6	89	5
Trudno powiedzieć	6	89	5

Zdecydowana większość osób przekonanych o zasadności przyjęcia wspólnej waluty sądzi, że nie należy się z tym spieszyć. Tego zdania jest ponad cztery piąte zwolenników przyjęcia euro (82%). Za możliwie najszybszym wprowadzeniem w Polsce euro opowiada się 17% respondentów popierających tę decyzję.

ODPOWIEDZI OSÓB ZGADZAJĄCYCH SIĘ NA ZASTĄPIENIE ZŁOTEGO WSPÓLNYM DLA WIELU PAŃSTW UE EUROPEJSKIM PIENIĄDZEM – EURO

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ I ROZWOJU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Trudna sytuacja krajów sfery euro niesie ze sobą nie tylko wzrost sceptycyzmu wobec sensowności przyjęcia wspólnej waluty przez Polskę, ale także dalej idące konsekwencje. Słabnie bowiem przekonanie o zasadności pogłębiania integracji europejskiej, pojawiają się też symptomy malejącej akceptacji członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej. Nadal jednak, co trzeba pokreślić, Polacy nie stracili wiary w projekt rozwoju integracji europejskiej ani tym bardziej w sens przynależności Polski do UE.

Do zwolenników obecności naszego kraju we Wspólnocie zalicza się obecnie 77% dorosłych Polaków, o 4 punkty mniej niż w styczniu tego roku. Przeciwnych członkostwu jest 14% ankietowanych (wzrost o 2 punkty w ostatnim półroczu). Oznacza to, że poparcie dla przynależności Polski do Wspólnoty jest obecnie najniższe od siedmiu lat.

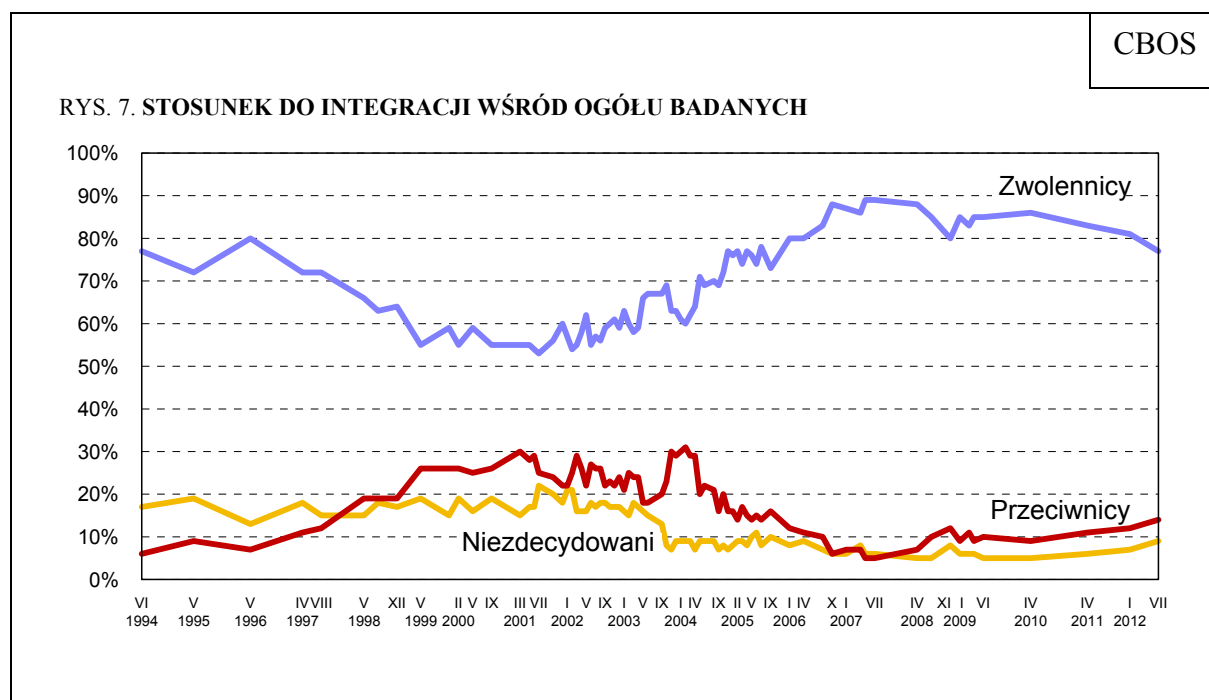

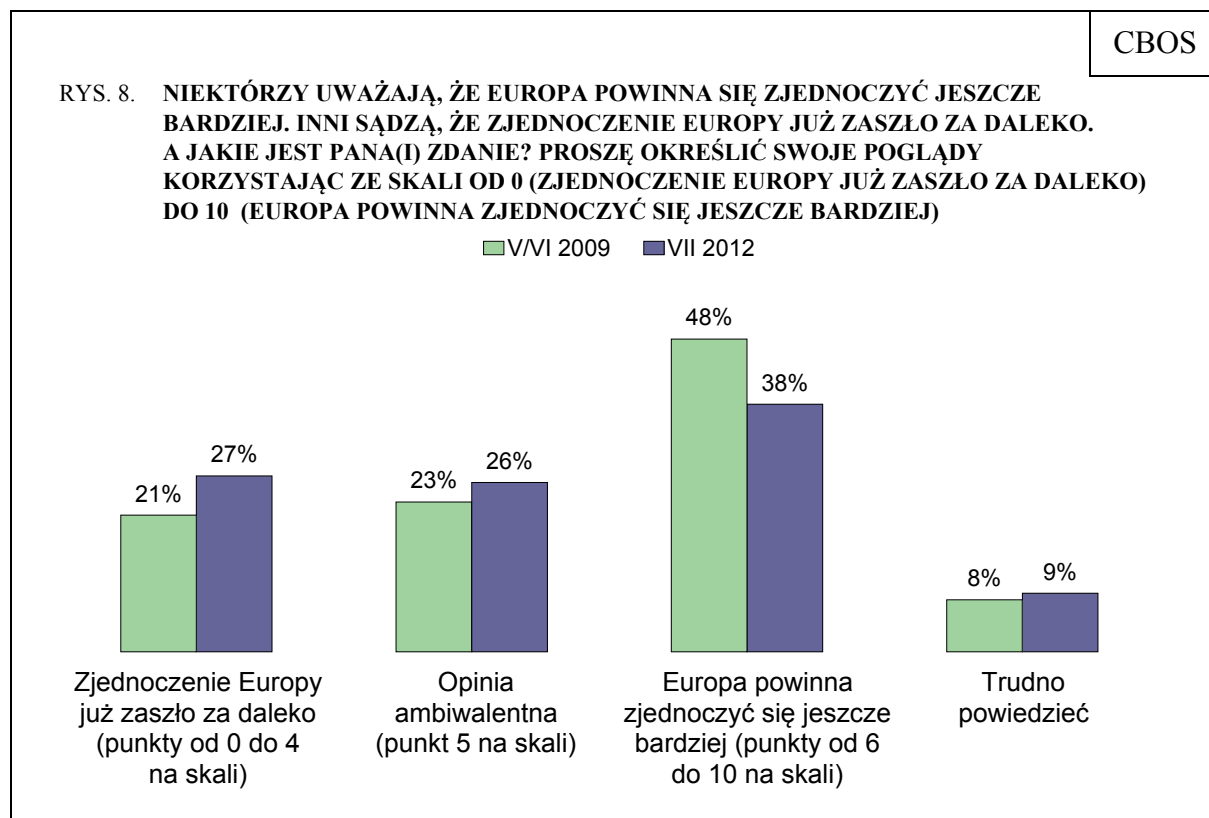
Tabela 4

Stosunek do integracji europejskiej wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	VII	IX	I	IV	VIII	X	I	IV	V	VII	IV	VII	XI	I	III	IV	VI	IV	IV	I	VII
	2005		2006				2007				2008			2009				2010	2011	2012	
w procentach																					
Zwolennicy	78	73	80	80	83	88	87	86	89	89	88	85	80	85	83	85	85	86	83	81	77
Przeciwnicy	14	16	12	11	10	6	7	7	5	5	7	10	12	9	11	9	10	9	11	12	14
Niezdeterminowani	8	10	8	9	7	6	6	8	6	6	5	5	8	6	6	6	5	5	6	7	9

Pozytywny stosunek do członkostwa Polski w UE dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Najwyższe poparcie dla obecności naszego kraju we Wspólnocie notujemy wśród osób z wyższym wykształceniem (90%), badanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (91%), respondentów dobrze oceniających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (88%). Z kolei najrzadziej akceptują integrację osoby mające 65 lat i więcej (60%), ankietowani z wykształceniem podstawowym (61%), osoby źle oceniające własne warunki materialne (62%). Najniższy poziom poparcia dla członkostwa w UE jest wśród osób najbardziej religijnych – praktykujących religijnie kilka razy w tygodniu (52%).

W potencjalnych elektoratach przynależność Polski do UE powszechnie popierają zwolennicy PO (97%), a rzadziej niż przeciętnie – sympatycy PiS (69%) i PSL (71%).

Jak wspomniano, problemy Unii Europejskiej związane z kryzysem finansowym przyczyniły się do wzrostu sceptycyzmu wobec pogłębiania współpracy w ramach UE. O ile trzy lata temu prawie połowa Polaków skłaniała się do przekonania, że Europa powinna się coraz bardziej jednoczyć, o tyle obecnie pogląd ten podziela niespełna dwie piąte (38%). Przybyło natomiast osób przychylających się do opinii, że integracja zaszła już za daleko (z 21% do 27%). Nadal jednak przewagę mają zwolennicy pogłębiania integracji europejskiej.

Za pogłębianiem integracji europejskiej częściej niż przeciętnie opowiadają się uczniowie i studenci (53%) oraz badani zadowoleni z materialnych warunków bytu (50%).

Tak jak w przypadku stosunku do członkostwa w UE opinie w tej kwestii zależą od religijności badanych. Wśród ankietowanych uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu dość wyraźną przewagę – odwrotnie niż wśród ogółu badanych – mają osoby przekonane, że zjednoczenie zaszło już za daleko (36%), a nie te, które popierają dalszy rozwój integracji (21%). Wpływ orientacji światopoglądowej badanych na poglądy w tej kwestii widać także w kontrowersjach, jakie budzi ona wśród sympatyków poszczególnych partii politycznych. Przekonanie, że Europa powinna zjednoczyć się bardziej niż dotychczas, przeważa w elektoratach PO, Ruchu Palikota oraz SLD. Z kolei wśród zwolenników PiS najczęstsza jest niechęć do dalszej integracji.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy korzystając ze skali od 0 do 10			
	Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko (punkty 0–4)	Opinia ambiwalentna (punkt 5)	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej (punkty 6–10)	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	42	21	32	5
PSL*	31	29	29	11
SLD	24	15	48	13
Ruch Palikota*	18	21	52	9
PO	15	27	56	2

* Dane dotyczące elektoratów Ruchu Palikota i PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczebność w badanej próbie

Mimo dość przychylnego nastawienia wobec dalszej integracji Europy, Polacy od początku dystansowali się od wizji Unii Europejskiej jako superpaństwa. Przekonanie, że powinna ona zmierzać w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych, wyraża niewiele więcej niż jedna piąta Polaków (21%). Większość (61%) niezmiennie opowiada się za takim modelem UE, który zakłada zachowanie przez państwa członkowskie jak największej suwerenności.

Tabela 6

W jakim kierunku powinna, Pana(i) zdaniem, rozwijać się Unia Europejska? Czy UE powinna zmierzać raczej:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	III '03	X '03	III '04	VII '05	V '07	VII '08	I '12	VII '12
	w procentach							
– w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych	16	16	19	25	22	18	23	21
– w kierunku związku jak najbardziej niezależnych państw	65	64	63	56	55	62	60	61
Trudno powiedzieć	19	20	18	19	23	20	17	18

Zwolennicy Unii Europejskiej jako związku niezależnych państw stanowią wyraźną większość we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach najważniejszych partii politycznych.

W odczuciu społecznym przyszłość strefy euro jest nadal niepewna. Większość Polaków wierzy jednak, że uda się uniknąć scenariusza budzącego najwięcej obaw i nie dojdzie do całkowitego rozpadu strefy euro. Bardziej prawdopodobna wydaje się natomiast renacjonalizacja walut w państwach borykających się z największymi problemami, takich jak Grecja.

Polacy przychylnie reagują na planowane działania zmierzające do przezwyciężenia obecnego kryzysu i zapobiegania takim sytuacjom w przyszłości. Większość akceptuje zapisy, które znalazły się w pakcie fiskalnym, dotyczące zwiększenia kontroli nad budżetami krajów strefy euro przez instytucje unijne oraz nakładania na rządy państw eurolandu kar za nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów publicznych. Także utworzenie unii bankowej jest w opinii większości Polaków dobrym posunięciem.

Dość oczywistym skutkiem utrzymywania się kryzysu w strefie euro jest spadek poparcia dla wprowadzenia europejskiej waluty w naszym kraju. Przyjęcia euro chciałby już tylko co czwarty Polak. Co więcej, w ostatnim okresie daje się zauważyć pewien wzrost sceptycyzmu wobec idei rozwoju integracji europejskiej. Maleje też społeczna akceptacja członkostwa Polski w UE, choć nadal zdecydowana większość społeczeństwa popiera obecność naszego kraju we Wspólnocie.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Wiele mówi się o kryzysie finansowym w państwach strefy euro. Czy, Pana(i) zdaniem:				Liczba osób
		należy zrobić wszystko, aby nie dopuścić do rozpadu strefy euro	państwa takie jak Grecja powinny wystąpić ze strefy euro i powrócić do narodowej waluty	należy w ogóle zrezygnować z euro, wszystkie państwa powinny powrócić do narodowych walut	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		31	20	29	20	959
Płeć	Mężczyźni	36	25	24	14	450
	Kobiety	26	15	33	25	510
Wiek	18-24 lata	50	25	19	6	120
	25-34	29	27	25	18	175
	35-44	27	26	31	16	153
	45-54	28	17	31	24	147
	55-64	29	16	34	21	186
	65 lat i więcej	28	11	30	32	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	19	30	27	377
	Miasto do 20 tys.	39	16	33	13	141
	20-100 tys.	34	20	28	18	177
	101-500 tys.	30	26	27	16	158
	501 tys. i więcej mieszk.	40	21	22	17	107
Wykształcenie	Podstawowe	27	12	35	26	201
	Zasadnicze zawodowe	24	16	35	25	247
	Średnie	34	23	25	18	332
	Wyższe	40	29	20	10	179
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	33	19	12	96
	Średni personel, technicy	39	23	20	18	38
	Pracownicy adm.-biurowi	27	34	18	21	72
	Pracownicy usług	41	12	24	23	53
	Robotnicy wykwalifikowani	27	24	29	20	104
	Robotnicy niewykwalifik.	38	10	23	29	42
	Rolnicy	19	19	37	24	60
Pracujący na własny rach.	32	33	31	5	41	
Bierni zawodowo	Renciści	23	10	39	27	69
	Emeryci	28	11	33	29	217
	Uczniowie i studenci	53	23	21	2	68
	Bezrobotni	33	26	29	11	54
	Gospodynie domowe i inni	16	16	44	24	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	29	27	15	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	36	16	25	22	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	28	21	16	210
	prywatnym gosp. rolnym	24	17	36	23	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	26	17	41	16	122
	501-750	26	10	39	26	113
	751-1000	30	19	25	26	155
	1001-1500	36	16	28	19	169
	Powyżej 1500 zł	39	35	18	9	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	22	13	34	31	154
	Średnie	26	17	35	22	410
	Dobre	40	26	20	14	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	19	6	50	26	53
	Raz w tygodniu	27	18	33	23	472
	1-2 razy w miesiącu	39	28	21	13	146
	Kilka razy w roku	35	22	24	19	190
	W ogóle nie uczestniczy	38	25	21	17	99
Poglądy polityczne	Lewica	40	21	24	15	149
	Centrum	34	22	25	19	276
	Prawica	33	22	30	15	306
	Trudno powiedzieć	18	14	35	32	228

Tabela 2

		Kto powinien ponosić finansowe koszty zwalczania kryzysu finansowego w państwach strefy euro? Czy powinny ponosić je:				Liczba osób
		solidarnie wszystkie państwa Unii Europejskiej	tylko państwa strefy euro	same państwa dotknięte kryzysem	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		32	23	30	15	959
Płeć	Mężczyźni	36	25	29	9	450
	Kobiety	27	21	32	20	509
Wiek	18-24 lata	33	32	21	14	120
	25-34	31	21	37	11	175
	35-44	35	26	33	6	154
	45-54	31	22	35	11	146
	55-64	33	23	31	13	186
	65 lat i więcej	26	18	24	32	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	20	33	16	377
	Miasto do 20 tys.	32	22	36	10	141
	20-100 tys.	31	30	29	10	176
	101-500 tys.	32	19	25	24	158
	501 tys. i więcej mieszk.	32	31	25	12	107
Wykształcenie	Podstawowe	28	19	25	28	201
	Zasadnicze zawodowe	32	18	32	17	247
	Średnie	33	27	30	10	332
	Wyższe	33	27	34	6	178
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	26	33	6	95
	Średni personel, technicy	40	27	28	5	38
	Pracownicy adm.-biurowi	27	26	41	7	72
	Pracownicy usług	29	27	34	10	53
	Robotnicy wykwalifikowani	37	13	38	12	104
	Robotnicy niewykwalifik.	42	24	24	9	42
	Rolnicy Pracujący na własny rach.	26 33	25 19	35 37	14 11	60 41
Bierni zawodowo	Renciści	31	13	27	29	69
	Emeryci	28	21	26	25	217
	Uczniowie i studenci	35	39	12	15	68
	Bezrobotni	29	31	25	15	54
	Gospodynie domowe i inni	30	19	46	5	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	24	39	8	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	19	40	7	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	37	24	29	9	210
	prywatnym gosp. rolnym	26	23	36	14	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	36	22	29	12	122
	501-750	34	19	29	18	113
	751-1000	36	23	27	14	155
	1001-1500	32	23	33	12	170
	Powyżej 1500 zł	30	24	38	9	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	16	29	21	154
	Średnie	30	22	31	16	409
	Dobre	32	27	30	11	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	17	35	21	53
	Raz w tygodniu	29	21	35	15	472
	1-2 razy w miesiącu	38	25	26	11	146
	Kilka razy w roku	30	28	29	13	190
	W ogóle nie uczestniczy	39	24	16	20	99
Poglądy polityczne	Lewica	37	30	26	7	149
	Centrum	35	26	30	9	276
	Prawica	29	25	36	10	307
	Trudno powiedzieć	28	12	27	34	227

Tabela 3

		Co Pan(i) sądzi o takim rozwiązaniu, mającym zapobiegać kryzysom finansowym w państwach strefy euro, jak zwiększenie kontroli nad budżetami państw strefy euro przez instytucje unijne?			Liczba osób
		Popieram to rozwiązanie	Jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		68	16	16	957
Płeć	Mężczyźni	74	17	9	450
	Kobiety	62	16	22	508
Wiek	18-24 lata	73	12	15	120
	25-34	74	17	9	175
	35-44	73	17	9	154
	45-54	72	18	11	146
	55-64	70	16	14	186
	65 lat i więcej	48	16	36	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	71	13	17	376
	Miasto do 20 tys.	62	22	15	141
	20-100 tys.	71	15	14	176
	101-500 tys.	64	18	18	157
	501 tys. i więcej mieszk.	65	19	15	107
Wykształcenie	Podstawowe	61	12	27	201
	Zasadnicze zawodowe	69	12	20	247
	Średnie	68	20	12	332
	Wyższe	74	21	5	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	22	5	95
	Średni personel, technicy	68	24	8	38
	Pracownicy adm.-biurowi	68	25	7	72
	Pracownicy usług	77	14	9	53
	Robotnicy wykwalifikowani	75	17	8	104
	Robotnicy niewykwalifik.	81	5	14	42
	Rolnicy	69	8	23	60
Pracujący na własny rach.	72	21	7	41	
Bierni zawodowo	Renciści	54	25	21	69
	Emeryci	55	15	30	215
	Uczniowie i studenci	73	9	18	68
	Bezrobotni	74	14	13	54
	Gospodynie domowe i inni	76	11	12	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	20	12	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	23	6	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	78	16	5	210
	prywatnym gosp. rolnym	70	6	24	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	73	13	15	122
	501-750	70	15	14	112
	751-1000	67	19	14	155
	1001-1500	63	17	20	170
	Powyżej 1500 zł	80	16	4	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	60	17	23	154
	Średnie	64	18	17	408
	Dobre	75	14	12	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	23	26	53
	Raz w tygodniu	66	17	17	470
	1-2 razy w miesiącu	77	15	8	146
	Kilka razy w roku	67	14	19	190
	W ogóle nie uczestniczy	73	16	11	99
Poglądy polityczne	Lewica	73	17	10	149
	Centrum	76	16	8	276
	Prawica	70	20	10	306
	Trudno powiedzieć	51	11	38	226

Tabela 4

		Co Pan(i) sądzi o takim rozwiązaniu, mającym zapobiegać kryzysom finansowym w państwach strefy euro, jak stworzenie unii bankowej - europejskiego nadzoru bankowego, wspólnego systemu gwarancji depozytów dla obywateli?			Liczba osób
		Popieram to rozwiązanie	Jestem przeciwny(a) temu rozwiązaniu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	19	23	956
Płeć	Mężczyźni	64	21	15	450
	Kobiety	52	17	31	506
Wiek	18-24 lata	73	13	14	120
	25-34	64	19	17	175
	35-44	60	21	19	154
	45-54	61	16	23	144
	55-64	52	25	23	186
	65 lat i więcej	42	17	41	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	56	18	26	376
	Miasto do 20 tys.	61	17	22	141
	20-100 tys.	57	24	20	176
	101-500 tys.	58	19	23	155
	501 tys. i więcej mieszk.	58	17	25	107
Wykształcenie	Podstawowe	49	16	35	200
	Zasadnicze zawodowe	55	16	29	247
	Średnie	60	22	19	332
	Wyższe	67	21	12	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	67	23	11	95
	Średni personel, technicy	65	18	18	38
	Pracownicy adm.-biurowi	59	21	19	72
	Pracownicy usług	65	18	17	53
	Robotnicy wykwalifikowani	64	20	16	103
	Robotnicy niewykwalifik.	58	20	22	42
	Rolnicy	56	13	31	60
Pracujący na własny rach.	53	28	19	41	
Bierni zawodowo	Renciści	36	26	38	69
	Emeryci	47	16	36	215
	Uczniowie i studenci	72	15	13	68
	Bezrobotni	73	8	19	54
	Gospodynie domowe i inni	53	25	22	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	58	20	22	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	62	24	14	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	66	22	12	210
	prywatnym gosp. rolnym	59	11	30	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	61	20	19	122
	501-750	54	18	28	112
	751-1000	57	21	23	155
	1001-1500	51	21	29	170
	Powyżej 1500 zł	71	20	9	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	18	30	154
	Średnie	53	19	28	407
	Dobre	65	19	16	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	27	30	53
	Raz w tygodniu	56	19	25	468
	1-2 razy w miesiącu	65	16	19	146
	Kilka razy w roku	61	18	21	190
	W ogóle nie uczestniczy	57	20	23	99
Poglądy polityczne	Lewica	68	16	16	149
	Centrum	67	19	15	275
	Prawica	57	24	19	306
	Trudno powiedzieć	39	15	46	225

Tabela 5

		Czy zgodził(a)by się Pan(i) na zastąpienie polskiego pieniądza (złotego) wspólnym dla wielu państw UE europejskim pieniądzem – euro?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		25	68	7	958
Płeć	Mężczyźni	33	62	5	450
	Kobiety	18	75	8	509
Wiek	18-24 lata	24	70	6	120
	25-34	25	69	6	175
	35-44	25	72	3	153
	45-54	29	66	5	146
	55-64	27	66	7	186
	65 lat i więcej	21	68	11	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	72	6	377
	Miasto do 20 tys.	24	71	5	141
	20-100 tys.	31	62	7	176
	101-500 tys.	23	70	7	158
	501 tys. i więcej mieszk.	32	62	6	107
Wykształcenie	Podstawowe	18	73	8	201
	Zasadnicze zawodowe	20	73	8	247
	Średnie	26	69	5	332
	Wyższe	38	56	5	178
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	57	6	95
	Średni personel, technicy	32	66	2	38
	Pracownicy adm.-biurowi	30	66	4	72
	Pracownicy usług	26	67	7	53
	Robotnicy wykwalifikowani	29	66	5	104
	Robotnicy niewykwalifik.	19	76	5	42
	Rolnicy	8	84	8	60
	Pracujący na własny rach.	33	52	15	41
Bierni zawodowo	Renciści	22	76	2	69
	Emeryci	21	68	11	217
	Uczniowie i studenci	26	72	2	68
	Bezrobotni	31	63	5	54
	Gospodynie domowe i inni	12	83	5	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	70	5	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	68	6	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	34	58	7	210
	prywatnym gosp. rolnym	14	77	9	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	15	83	2	122
	501-750	18	71	11	113
	751-1000	25	70	5	155
	1001-1500	26	68	6	169
	Powyżej 1500 zł	42	52	6	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	79	5	154
	Średnie	22	70	7	409
	Dobre	32	62	6	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	78	5	53
	Raz w tygodniu	22	71	7	471
	1-2 razy w miesiącu	28	67	5	146
	Kilka razy w roku	26	69	5	190
	W ogóle nie uczestniczy	40	51	9	99
Poglądy polityczne	Lewica	36	60	4	149
	Centrum	28	65	7	276
	Prawica	26	69	5	306
	Trudno powiedzieć	13	78	9	227

Tabela 6

		Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram	Jestem temu przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		77	14	9	960
Płeć	Mężczyźni	82	14	4	450
	Kobiety	73	13	13	510
Wiek	18-24 lata	83	10	7	120
	25-34	86	9	5	175
	35-44	81	14	5	154
	45-54	83	11	7	147
	55-64	73	17	9	186
	65 lat i więcej	60	19	21	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	77	13	10	377
	Miasto do 20 tys.	72	17	10	141
	20-100 tys.	80	15	6	177
	101-500 tys.	78	12	10	158
	501 tys. i więcej mieszk.	78	11	10	107
Wykształcenie	Podstawowe	61	20	19	201
	Zasadnicze zawodowe	75	14	11	247
	Średnie	82	13	5	332
	Wyższe	90	8	2	179
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	90	9	1	96
	Średni personel, technicy	91	9		38
	Pracownicy adm.-biurowi	90	5	6	72
	Pracownicy usług	81	11	9	53
	Robotnicy wykwalifikowani	80	14	6	104
	Robotnicy niewykwalifik.	78	12	10	42
	Rolnicy	77	13	9	60
	Pracujący na własny rach.	85	15		41
Bierni zawodowo	Renciści	61	20	18	69
	Emeryci	66	17	17	217
	Uczniowie i studenci	81	12	7	68
	Bezrobotni	79	13	8	54
	Gospodynie domowe i inni	70	23	7	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	82	11	8	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	84	12	4	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	86	11	3	210
	prywatnym gosp. rolnym	79	9	12	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	75	16	9	122
	501-750	70	14	16	113
	751-1000	71	19	10	155
	1001-1500	79	13	9	170
	Powyżej 1500 zł	91	7	2	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	62	25	13	154
	Średnie	72	16	12	410
	Dobre	88	7	4	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	34	14	53
	Raz w tygodniu	75	14	11	473
	1-2 razy w miesiącu	86	8	6	146
	Kilka razy w roku	83	11	6	190
	W ogóle nie uczestniczy	76	15	8	99
Poglądy polityczne	Lewica	83	11	6	149
	Centrum	85	8	7	276
	Prawica	76	20	4	307
	Trudno powiedzieć	65	14	21	228

Tabela 7

		Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy, korzystając ze skali od 0 do 10				Liczba osób
		Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko (punkty od 0 do 4)	Opinia ambiwalentna (punkt 5)	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej (punkty od 6 do 10)	Nie wiem, trudno powiedzieć, odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	
Ogółem		27	26	38	9	960
Płeć	Mężczyźni	29	24	42	4	450
	Kobiety	25	28	34	13	510
Wiek	18-24 lata	28	24	40	8	120
	25-34	25	31	41	3	175
	35-44	26	29	38	6	154
	45-54	35	28	33	4	147
	55-64	24	28	42	6	186
	65 lat i więcej	24	18	33	25	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	33	33	10	377
	Miasto do 20 tys.	37	19	37	7	141
	20-100 tys.	25	23	45	7	177
	101-500 tys.	23	27	40	10	158
	501 tys. i więcej mieszk.	30	19	43	8	107
Wykształcenie	Podstawowe	25	21	35	18	201
	Zasadnicze zawodowe	26	24	39	11	247
	Średnie	30	29	36	5	332
	Wyższe	22	32	43	3	179
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	34	37	2	96
	Średni personel, technicy	20	41	37	2	38
	Pracownicy adm.-biurowi	25	29	44	3	72
	Pracownicy usług	29	34	29	7	53
	Robotnicy wykwalifikowani	34	24	38	4	104
	Robotnicy niewykwalifik.	28	19	49	4	42
	Rolnicy	20	37	31	12	60
Pracujący na własny rach.	36	23	39	2	41	
Bierni zawodowo	Renciści	23	21	38	18	69
	Emeryci	24	20	39	17	217
	Uczniowie i studenci	25	17	53	5	68
	Bezrobotni	26	37	29	8	54
	Gospodynie domowe i inni	31	32	27	10	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	32	35	4	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	26	43	1	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	29	39	3	210
	prywatnym gosp. rolnym	21	32	32	15	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	31	26	33	9	122
	501-750	29	22	40	10	113
	751-1000	28	24	38	11	155
	1001-1500	22	30	38	10	170
	Powyżej 1500 zł	20	26	50	4	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	22	35	15	154
	Średnie	31	26	32	11	410
	Dobre	21	29	46	4	395
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	25	21	18	53
	Raz w tygodniu	27	28	35	10	473
	1-2 razy w miesiącu	24	26	44	6	146
	Kilka razy w roku	26	28	39	7	190
	W ogóle nie uczestniczy	27	19	48	6	99
Poglądy polityczne	Lewica	29	19	49	3	149
	Centrum	21	32	43	4	276
	Prawica	31	23	41	4	307
	Trudno powiedzieć	25	29	21	25	228